

CATALUNYA PARIS

Portavéu
DEL
CENTRE CATALÀ
de París

Any I

Abril, 1903

Núm. 4

Aquest periòdic s' envia gratis a tots els socis del CENTRE CATALÀ de París.

Preu de subscripció, únich, pera els no socis: 5 francs l' any

Las planas d' aquest periòdic están obertas a tots els escriptors cataláns. que 'ns vulgan honrar ab llur' collaboració literaria.

Direcció y Administració: 12, rue Favart, PARIS

ELS CATALANS DE PARIS

ANTONI FABRÉS

Es un artista de valia, fill de Barcelona, que va comensar donantse a conéixer com escultor, y que de sopte va deixar la estatuaria per la pintura tant bon punt va trobarse a Roma, ahont havia anat ab una pensió de la Diputació provincial. Jo no sé si en Fabrés escultor haguera sobrepujat a n' en Fabrés pintor; de tots modos, lo que jo dich es que es llástima que havent comensat tan rebé com estatuari — y que ho diga si no el seu magnífich treball *Abel* que 's conserva a Barcelona y mercés al qual va guanyar el concurs que 'l va permetre anar a Roma — hagués abandonat de cop y volta aquest art, ahont tal vegada hauria assolit el lloch preminent que noblement ambicionava.

En Fabrés, com pintor, es sens dupte un home que val molt, y aqui están, al coneixement

de tothom, alguns dels seus quadros que ho acreditan; empró, diguemho tot pera esser justos: es un artista que, després d' haver volat a una altura que molts altres voldrían pera créuers al pinacle, va deturarse, va plantar allí sas tendas y d' aquella planicie, que dista molt encara de las elevadas esferas en que l' Art supré m cobeja, no s' ha mogut fa ja alguns anys. Té — ho reconech — grans condicions; mes no concebeix ni treballa en la proporció que podria esperarse de son temperament d' artista. Hi ha en ell quelcóm que 'l preocupa y li impideix la bran-zida, y aixis es queda l' home sense fer art, y sí tant solzament quadros de poca importancia que procura — aixó sí — vendre als mellors preus possible. Encara qu' en Fa-

brés no siga rich, jo crech que la teoria tolstoiana del art mercantil y utilitari podrá esser una circumstancia atenuant, mes no eximent, pera en Fabrés, de qual talent incontestable podrian es-

perar molt més els qu' estiman l' art per l' art, si 'l pintor barceloní volgués abandonar un poch el seu actual sistema de pintar moltes *telas* pera no donarnos ni un sol *quadro*.

Hi ha una cosa, per altre part, que perjudica molt á n' en Fabrés: el seu temperament excessivament nerviós, ó neurasténich com es la moda de dir avuy día. Aixó no deixa d' influir sobre el seu modo d' ésser artístich, y es ilástima. El caràcter un poch variable d' en Fabrés, unit á quelcóm d' orgull (no dich presunció) que no sempre encertan á ben interpretar las personas que 'l tractan, ha contribuít no poch á que 'ls seus mérits no fossen justament apreciats y reconeguts, y aixó hā fet d' ell un artista voluntariament empresonat y quasi un solitari. En la darrera Exposició Universal va presentar dos ó tres telas de primer ordre y un dibuix admirable á la ploma (la *Mort de Santa Teresa*), y, ab tot, com no es dels que sollicitan, el jurat el va deixar—á n' ell que havia ja obtingut més altas recompensas—ab una migrada medalla d' argent. Aixó fou, en realitat una gran injusticia...

Tot y essent pintor de talla com es, en Fabrés té defectes... ¿quí n' está exempt, dintre de quansevol ordre d' ideas? Dibuixa ab tota perfecció, encara que tal volta ab masses detalls y minucias, lo qual es propi de son caràcter meticulós y de son sentiment de lo just y lo exacte. No ha après—ó no ha volgut apéndre—l' art d' esfumar els seus quadros, si aixís püch expressarme. Es possible que aixó siga més aviat degut á n' els seus assumptos, els quals no son molt á propósit pera aquesta mena de pintura. Pinta quasi sempre figuras árabes, tapisos árabes, interiors árabes, tots richs de color, d' exactitut y d' expressió, empró sense relleu, sense alguna cosa que vinga á impresionar ó á corregir la cruesa del tema. Aixó es poch, tractantse d' en Fabrés. Tal volta, com pintor, se ressent encara dels seus primers triomfs en estatuaria. Jo crech que hauría d' oblidarlos completament y llansarse ab decisió á sondejar nous horizons. Encara es jove pera conquistar molta honra, si 's resolt á escoltar la veu no apagada de la seva ánima d' artista.

*
*
*

Escritas aquestas ratllas, hem sapigut que 'l pintor Fabrés havia abandonat el seu espléndit taller de París pera anar á dirigir l' Escola de bellas arts de Méjich. La colonia catalana de París compta donchs ab un artista menos. Ho sentím, y desitjém que en aquella terra que fou espanyola trobi en Fabrés el camp necessari pera explayar sas condicions ab profit y ab molta gloria.

JORDI CATALÁ Y MONTSERRAT.

(Artur Vinardell)

ABRIL

Ants d' arriivar la primavera,
la temporada riallera,
la més florida de tot temps,
la espero ab ansia y fal-lera,
ab impaciencia y goig ensemps!

Y quan el mes d' abrii s' atansa,
quan van els días allargantse,
y quan ja 'l sol es més brillant,
sento el consol, ó la esperansa,
de millors días que vindrán.

Ab quin dalé veig que 's comensa!
Es en el temps que en tú més pensa
món pensament qu' es sémpré teu;
püig la dolsor que l' ayre llensa
no es primavera al costat teu;

tú la completas, tú l' acabas;
tú, que l' hivern hermostejavas,
qué no farás en temps aixís?
si tú el janer l' endiümenjavas,
fora ab tú abril un l' paradís.

La sento tant, dona encisera,
la sento tant la primavera,
que la tristesa del cor meu,
sóls per l' afany ab que la espera
se va fonent, com si fos neu.

La primavera ja comensa;
¿sens quina olor la terra llensa?
aquesta alé que porta amor
jo la voldría més intensa,
que s' hi negués de pler mon cor.

¡Quántas aromas deixa l' ayre.
qué 'l trobo dols, portant la flayre
de cada flor quan se desclou!...
pro encare jo no 'l sento gayre:
més primavera! no n' tinch prou!...

No 'n tinch may prou, ma bella aymía,
no 'n tinch may prou!... Jo bé voldría
omplirme 'l cor, beure l' espay!...
Si fos ab tú, ja s' ompliria!...
Pro sense tú no s' ompla may!...

F. GIRBAL JAUME

LA GÀRGOLA

(Adaptació del francès)

Una tarde del mes de setembre, un viatjer, un desconegut, va arribar á la vila.

Era una d' aquellas vilas quasi amagadas del mon, separadas de la humanitat com moltes se 'n veuen en el nostre país. A son entorn hi havia boscos de pins, viaranyes pedruscosos y selvatjes, aigües embalsadas, erms de color de rosa. D' ella s' exhalava com si diguessen una ànima ignoscenta, encara qu' un poch fanada, de vella damisela. Y fins el seu nom, el nom de la vila, era suàu com una ~~glor~~ antiga: Miralena.

Tots els anys — una vegada no més — la vila s' aixecava com d' un insomni, y 's vestia de blanc pera rebre al senyor bisbe. Aquest no deixava may de venir pera la distribució dels premis del collegi de Santa Teresa, y no sense una punta de rahó podia dir: "¡Dichosa, oh tu, petita vila, que, á la ombra de ta vella iglesia, guardas las tevas tradicionals virtuts! L' esperit del sigle no ha pas arribat ¡grat sia á Deu! fins á tu. Tas costums son puras, ton cor senzill y ple d' ignoscencia, ¡Oh, tu, petita vila, tu ets la pedra més preciosa del meu anell episcopal. "

Una tarde del mes de setembre, un viatjer, un desconegut, va arribar á la vila.

* * *

Com si res tingués que fer, es va entretenir passejantse indolentment pel poble, atravessant aquells carrers estrets y tortuosos ahont hi creixia l' herba entre las escaletxas d' un empedrat primitiu y venerable, y ahont els negres casals s' inclinavan per llurs teuladas, els uns envers els altres, com pera dirse las sevas cosas en las nits tristas y llargas del hivern y en mitj d' aquella migrada soletat que res interrompia. A l' ombra d' aquells ronechs casals hi vivia, millor dit, hi vegetava una població d' humils menestrals, els quins treballavan tots ab la senzillesa de llur cor y ab la candor de llurs mans en ofis d' altres temps que avuy ja no 's coneixen en las ciutats populosas y en las grans vilas. Dels porchos de las casas sortian y s' amagavan las caras arrugadas y esporuguidas dels jayos y jayas del poble; y eran de veure els finestrals ruinosos

ornats de pots de tota mena plens de geràniums, darrera dels quals apareixia de quan en quan la cara riallera d' una jovincela guaytant ab ulls tendres l' horizon á modo de consulta...

El viatjer començava a enutjarse un poch, quan de sopte va arribar en front de l' iglesia. Alló va esser per ell una troballa, un punt d' espera, gracias al qual va desaparéixer momentaniment el seu enutj y 's va calmar la seva justa impaciencia. Es va entregar per complert á la contemplació de la casa de Deu, admirant embadalit totas las sevas bellesas exteriors que jamay hauria sospitat. Després d' haver repassat ab ulls de persona entesa la portalada gòtica ornada de magnífichs arabeschs, sa curiosa mirada va posarse per un moment entre el fullám y las cresterias de la fachada, pujá pausadament seguint el llarch de las columnetas, va quedar detinguda breus instants dalt de la cornisa, y resseguint la curva del edifici, sobre la muralla del baix costat entapissada d' esbeltas motlluras y d' eccenas evangélicas, es va aixecar per últim fins á las regions més altas, properas de la torre y quasi arrán de las campanas, ahont unas bestias quiméricas y uns personatjes extravagants y fantástichs endressavan cap al cel llurs grotescas figuras.

Y heusaquí que tot d' una la cara del viatjer, desconegut, de la vila, es va com illuminar d' una claror de joya intensa. Se 'l vegé ab la expressió fixa y golosa d' aquells senyors vells vells y maliciosos que 's complauehen en contarne alguna de picanta ó que, de sopte, descubreixen quelcóm de llépol ó més ó menys picarescament interessant. ¿Qué es lo que veyá, donchs, el viatjer, que tant l' havia impresionat fentli esclatar un somriure estrany en els ulls y en els llabis? Aixís va estar en contemplació maliciosa molt rato, ab els ulls que li espurnejavan d' eloqüenta manera, y per últim, ab la rialla prompta á sortir, va donar una giravolta y s' allunyá de l' iglesia... Ningú va tornar á veure may més á la vida.

* * *

L' apotecari de la plassa gran, tot y fent la seva feyna darrera dels seus bocals y preparant las sevas medicinas, no havia perdut ni un tant

sols dels gestos del estranger. Tant bon punt aquest va desaparèixer del lloch del seu embaçaliment, el nostre home va volguerse donar compte de lo que havia pogut causar una tan extraordinària expressió de maliciosa alegria. Pensat y fet: encaminà sos passos allí mateix ahont s' havia parat el viatjer, endressà els ulls cap aquelles alturas pels entorns del campanar, y va mirar.

Va esser cosa d' un instant. Els seus ulls varen quedar també com encisats, sa boca va obrirse ab estupefacció, y una especie de petit diablet es passejà desseguida per tota sa cara en forma d' expressió riallera y picaresca. Es quedá contemplant el curiós espectacle durant dos minuts, y s' en torná á la botiga, poguent retenir apenas el riure allá darrera dels seus bocals y acabant de preparar las sevas medicinas.

— «¿Qué hi ha donchs de nou? va preguntar-se la vella damisela Aurelia — la senyoreta Aulia com li deyan á n' el poble, — la qui, instalada darrera de las cortinas blancas de sa finestra, no havia perdut de vista la sortida y la entrada del senyor apotecari. ¿Qué es lo que estaré mirant ¡Deu meu! allá dalt á la cornisa de nostra iglesia? ¿Hi haurá alguna esquerda amenassant ruina? En tal cas, tindrem que avisar al senyó rectó. „ Plena de inquietut, va tirarse un abrich sobre las espatllas, un mocador sobre el cap, y atravesant la plassa ab passos menuts y aire púdich com coloma espahordida, *allá* 's va encaminar també, y alsá 'ls ulls pera veure...

No, no, no veyá res. Era en va que bellugava els ulls d' un costat y del altre, aquells ulls bonichs encara, avesats á la soletat y á l' ombra. Res, res se li apareixia d' extraordinari. Mes... soptadament, com si un esclat de llum enlluernadora y vermellenca l' hagués ferida al bell mitj del rostre, las galdas primas y quasi transparents se li empurpráren, baixá brusquement la testa com aclaparada per extraña y tremenda visió y va fugir d' aquell lloch espantada, ni més ni menys que si 's vegés perseguida pél diable en persona.

Y allavoras la revenadora va sortir de sa botiga, y lo mateix varen fer, imitantla moguts per una curiositat endemoniada, la gentil costurera de bonich devantal de cotó, y el flaquer tot

empolvat de farina, y el carnicer de formas exuberants, armat encara de son rojench y lluent coltell. Y, l' un després de l' altre, els habitants de la petita vila, abandonant cadahú els seus quefers, vinguéren per torn á examinar lo que excitava la curiositat, el somriure ó l' emoció avergonyida de tot el vehinat.

* * *

¿Quin era aquest misteri?

Senzillament una gárgola, negrenca y mitj borrada pel temps, que s' avançava allá dalt en el punt més elevat del mur que confina ab l' ábside de l' iglesia. Y aquella gárgola, que ningú coneixia, de la qual ningú havia hagut esment, representava una bestia ab actitud descaradament obscena.

Aquella imatge havia sigut tallada expressament en la pedra rónega del temple, y allí s' estava, desde feya sigles, desafiant l' aigua del cel y totas las intempéries. Apenas si 's distingia el color de la pedra, entre verdosench y negre, y en alguns indrets l' acció del temps l' havia ja mossugada, donantli com un sagell de venerable (?) ruina. Generacions d' aurenetas hi havían fet llur niu; més ningú, de tots els habitants de la vila, se 'n havia adonat may, ni jamay hauria sospitat sa existencia. Y fou necessari que un estranger, conduhit allí pél sol etzar, aixequés el cap y 's posés á somriure, pera que 'ls vehíns, estimulats y curiosos davant d' aquest somriure, descobrissen la gárgola impúdica que ab semblant provocatiu per sobre d' ells s' inclinava.

Y una vegada descorregut el vel, el contemplar aquella imatge fou ja per ells una verdadera obsessió.

Aixó s' havia realisat sense ruido y sense paraulas. Perque en els pobles petits, tot passa aixis: sembla que las noticias es divulguin totas solas, de lluny en lluny, arrossegantse per las parets, atravesant els vidres y com empenyudas pel buf imperceptible de las cortinas que amagan las finestras; y es clar que ningú s' hauria atrevit á transmetre un descobriment com aquell, que 's donava cops de punys ab la decencia del poble. Empró, lluny de provocar la troballa un retrahiment general, bastáren algunas

horas pera que de tothom fos coneguda. Dolsament, silenciosament, el somriure gay del viatger ó l' emoció avergonyívola de la vella damisela Aurelia havían anat passant de cara á cara, havían rrelliscat detenintse darrera las portas dels antichs y modests casals, s'havían espargit per tota la vila y reflectat per ignoscents miralls que fins allavoras havían sigut lluminars de candor y de puresa.

Aquellas ánimas exemptas de pecat, es varen sentir trubladas y quasi totas escandalisadas. Aixó no impedia que las donas que passavan al costat de la iglesia llensessin, á despit de tot, un esguart furtívol; y es vegé encara més, es vegé com al capvespre, á l' hora incerta y discreta del crepuscol, una, y dos, y tres, y moltas siluetas femeninas s' encaminavan successivament cap el indret ahont el seu pudor devia considerarse ofensat;... ¡Oh! ¡cóm el mal deu esser donchs un conqueridor ben rápit, y cóm una gota de verí enterbola y enmatzina promptament l' aigua més transparenta y pura!

Aquell moment no era encara sino el període de las curiositats perillosas y el truble de la revelació. No tardá en venir el període de la hipocresía. Ningú mirava ja aquella excrecencia de l' iglesia en forma de gárgola; empró tothom la sentía allí, avantsantse, extenentse, dominant desvergonyidament la vila. La seva actitud obscena s' aixecava enorme, provocativa. La seva ombra es projectava sobre els carreróns pacífichs, sobre el casals antichs y serios, sobre els interiors ingénus y virtuosos. La seva ombra fatal es projectava sobre tots els pensaments...

Y allavoras, poch á poch, del fons d' aquella aigua enmatzinada en sortiren plantas de verí mortal que varen contaminar tot el poble, extenent per tot arreu la desolació y la ruina.

*
*
*

¡Oh! petita vila, de cor arrugat avuy, de nom suau y atractívol com una olor antiga, ¿qué n' has fet de la virtud passada? ¿Qué son esdevinguts els teus cándits menestrals, que ab mans ignoscentas treballavan modestament en oficis d' altres temps, y las tevas damiselas que amagavan el rostre rialler y gentil darrera dels vells finestrals ornats de gerániums? Un vent d' in-

moralitat ha passat esferehidor sobre 'l teu cap, petita vila assentada en els llindars de la pineda y á costat dels erms de color de rosa. Els teus ciutadans pacífichs, tas esposas honestas, tas doncellas púdicas y discretas están ágitats per extrañas concupiscencias que 'ls conduheixen sense remey á la perdició. Tots els diables de la luxuria van y venen y giravoltan en las tevas llars pervertidas. Y per sobre la teva depravació y dels teus escándols, ¡oh vila per sempre més damnada! la gárgola de ta vella iglesia te contempla ab aires de triomfador y deixant esclatar en el silenci de la nit feréstega rialla.

ARTUR VINARDELL ROIG.

París, Abril, 1903.

À CATALUNYA (1)

ELEGÍACA

Dixerunt: Venite et disperdamus eos de gente et non memoretur Israel ultra.

Psalm LXXXII vers. 5.

No 's pot dir viure al teu viure
perdut ja l' antich brahó...
Si el teu dret no va prescriure,
¿cóm no surt son campeó?

Tos altars hi ha qui profana
y ton ánima estrafá...
Noble terra catalana,
¿contra 'l cel vas tu pecá?

¿Qui dirá qu' ets tu mateixa?
Reina ahir de fet y dret,
quan no 's vol sentir ta queixa
contra tu s' alsa 'l fuet.

Nostres temps son temps de proba
per qui estima 'l teu passat;
cada lley que 's dicta nova
és sols un nou atentat.

(1) Malgrat las tendencias ó l' esperit polítich qu' informa y domina tot el conjunt d' aquesta sentida poesia, hem volgut complaure pera aquesta vegada al autor, nostre estimat amich l' inspirat poeta bisbalench en Ramón E. Bassegoda, donantli un lloch merescut en las páginas de nostra publicació; empró desitjém que en lo successiu, tant ell com els demás escriptors ó poetas que 'ns honran ab llur collaboració, no voldrán posarnos en el cas de tenir que rebutjar lo que 'ns envihin. El camp de la lliteratura es molt ampla y es pot molt be conreuhar sense fer política. — N. de la D.

En remats de blanchs y negres
als teus fills van dividir;
d' allavors dies alegres
ja no has vist per tu lluhir.

Estimar lo qu' es de casa,
aborrir lo foraster,
tot aixó, 'ns diu una espasa,
desde avny ja no 's pot fer.

¿De Poblet lo jorn que crema,
no 't flagella la visió,
quan la Hosa s' alsaprema
de ton gran Conqueridó?

Ta grandesa, oh, Catalunya,
es avuy sols oripell;
qui dels teus recorts t' allunya
fa de tu un poble masell.

Quan de nit les ramors callan
de tes fargues y telers
y les dotze hores devallan,
ensonyades, dels cloquers,

S' extremeixen els ossaris
en extranya convulsió
y 'ls teus héroes llegendaris
llavors s' alsan en legió.

Son els únichs que responen
á ton clam adolorit,
sant y senya per tu 's donan
cada jorn á mitja nit.

Dels darrers que compareixen
no es el comte de Pallars
y á don Pere 'ls seus segueixen
desde 'l Coll de Panisars.

D' en Claris la ven ressona
desde l' Ebró al Pirineu,
Sant Geroni te per trona,
Canigó per tornavéu.

Y xisclant la tramontana
sembla un crit d' acusació:
—¿Del d' Urgell qu' heu fet?—demana—
—¿Qué vau fé ab l' usurpadó?—

¡Catalunya, oh, terra santa,
plena tu de lleyaltat,
pels poblats ta dissort canta
lo rapsoda desterrat!

¡Catalunya, oh terra noble,
sense mácula en ton front;
ensopit veus ara á un poble
que va fe tremolá al mon.

!Quánts de sigles fa que s' ascla
en el bosch de nostres lleys!
¡Y aixó 's fa ab un poble mascle
qu' engrandiren prous y reys!

De don Jaume 'l sagrat glavi
ja no tens, ni sabs hont jau... (1)
¿Vol Deu qu' un poble axi acabi
per no véurel més esclau?

RAMÓN E. BASSEGODA.

Preludi de Chopin, en "re bemol major,"

(DE MA COLECCIÓ « RECORTS DE PARÍS »)

A mon amic E. Montoriol.

ELS dilluns á París eran sagrats pera nosaltres. Després d' haber sopat, trico, trico pujavam cap á Montmartre, amb aquella fé que deuen portar els pelegrins; anavam á fruit l' armonia á la montanya estimada per els qu' adorém l' Art. A can Montoriol ens hi reuníam varis artistas cataláns y extrangers, y allí en l' intimitat, á frech dels recorts de nostras Pátrias, ens tornavam germáns al combregar en l' altar de la Música.

Hi ha dias en que l' ánima, impotent pera produhir ideas, queda com ensopida, y en aquest amodorrament frueix las impresions que reb. Aquella vetlla perteneixia á un d' aquests días. Semblavam talmient adormits, quan en Montoriol, assentantse davant de son piano de qua, digué fredament: — Preludi de Chopin... Y abaixá la llum del quinqué... quasi fins á apagarla... Y comensá.

L' impresió d' aquellas notas en nostra fantasia la va fer creadora... y vegérem en nostra pensa á l' Home sabi corprés, com un ser vulgar, per l' Amer, extasiat devant d' aquell Ideal qu' ell s' ha forjat, devant d' aquella dona, pura, verge hermosa, sadollant amor, visquent de la passió, disfrutant d' esser estimada... Y l' Home sabi, aquell cervell colossal pera qui no hi ha misteris en la materia humana, se sent vençut per l' Amor... Y fins s' hi sent felix... Y l' enemic del cor lluita... el cervell li fa entrá el dupte, aquesta malaltia de las intel·ligencias... y pateix... y el cant de l' Ideal se torna un plany, un cant d' angunia, de sofriment... y el dupte...

(1) S' aludeix á la desaparició del célebre tizó del rey Don Jaume de la Catedral de Valencia ahont se guardava y que ningú sab ahont ha anat á parar.

amb sas notas pesadas, seguidas, sempre l' atormenta... De sopte, sa ciencia domina son cor... y las notas baixas donan la grandiositat á un descubrimient, l' imperi de la rahó victoriosa cantant himnes de gloria... y altre volta entra el defalliment... amb planys d' impotencia, grossos com planys d' un Deu... Y el dupte sempre l' atormenta, li rosega l' ánima... y pensa, filosofa, busca una fugida com foll presoner... Y el cant de l' Ideal amb sas notas dolças el fascina, el guanya y l' amor el fa feliç, el fa viure com Home tort per altra volta estimbarlo al fons del dupte...

Y tots escoltavam amb l' ánima sospesa, y al acabar no 'ns diguerem res: en la fosca ens mirárem... vaig veure lluhir en els ulls del Músic una llágrima... En Dalmau concebía quelcóm que tal volta algún dia veurém... Y en Brochoms, assentat á terra entortolligat son cos com volguent concentrar la seva ánima, deixava sobre el marc de la finestra la sombra de sa mascle figura...

Y aixís pasárem un rato fruint l' armonía del silenci que tantas cosas ens deya després d' haber sentit tant...

F. PUIG PUJADAS.

París, Janer 1902.

LA PATRIA

Dos rossinyols qu' el primer viatge feyan
frisosos de volár
y de veure més mon, contents se deyan
la mar blava al pasar:
— Afanyemse un xich més qu' allí 'ns espera
un deliciós país,
hont riu eternament la primavera
per ferlo més felís. —
— Ja 'l voldria ovirar... — ¡ Y ja trobarm' hi! —
¡ Qué bonich deu essé!
¡ Oh! Com m' agradará de rabejarm' hi
en son espay seré! —
— Jo ja espero y somnio la sorpresa
qu' arribant' hi tindré.... —
— Donchs volém, si á tu t sembla, més depressa —
— ¡ Sí, sí, volém, volém...!

Passá l' hivern y 'ls dos ancells tornaren
la mar blava á passar:
essent á l' altre banda se trobaren,
y allí 's varen parlar.
— ¡ Gracias á Deu que ja torném á serhi! —
¡ Oh, sí! ¡ Qué bonich és! —
— ¡ Quins refilets més dolços haig dé ferhi! —
— ¡ Y jo, no te 'n dich rés...! —
— ¡ Qué tu també tal volta t' hi anyorabas
allí, al altre costat,
qu' algún cop me semblá que no cantavas? —
— Si haig de dirte vritat,
M' admiravan els boscos de palmeras,
m' exfasiava 'l perfum
de tantas flors que s' obren enciseras
entr' onadas de llum.
Tot ho vèya bonich, tot m' agradava
pro... t' ho dich perque som
altre vegada aquí, sempre 'm semblava
que 'm faltava quelcóm... —
— ¡ Lo mateix te dich jo!... Lo pla, la serra,
els camps, el bosch ombriu,
aquí tot parla al cor... ¡ No hi há cap terra
com la que 'ns guarda 'l niu...!

La Bisbal.

TRINITAT ALDRICH.

CRÓNICA

Avis. — A aquells de nostres subscriptors d' Espanya y en particular de Catalunya que 'ns han demanat com podrian fer efectiva llur subscripció á nostra revista, els hi dirém que poden usar de dos medis:

1.er Enviar directament á l' Administració (12 Rue Favart, París) els 5 francs, ó siga el seu equivalent de 6 pessetas y $\frac{1}{2}$, en sellos de franqueix espanyols.

2.^{on} Enviar la dita quantitat de 6 pessetas y $\frac{1}{2}$, al digne representant del « Centre Catalá de París » á Barcelona, en Lluís Soler, habitant en el Carrer Nou de San Francesch, n.º 27, 1.er, segona porta, per qui serà donat lo rebut corresponent.

ALTRE. — Fora de nostres col·laboradors y consociés, que continuaran rebent nostre periódich gratuïtament, puig no es just que paguin els qui 'ns ajudan, deixarem d' enviar nostra revista, d' aquest número endavant, á tots aquells particulars que l' hagin rebuda fins ara y no hagin enviat l' import

de llur subscripció dintre d' un plasso que finirá el dia 15 de Maig vinent.

També deixarem de servir el nostre periódich á n' aquellás publicacions que, havent rebut fins ara la nostra, per molt modesta que siga, no s' hagin dignat correspondre al cambi que 'ls hi haviam ofert desde que CATALUNYA-PARÍS va donar fe de vida. Per nostra part, hem de declarar qu' acceptém el cambi ab tota publicació que siga digna d' aquest nom, qualsevulga que siga la llengua en que estiga escrita, com acceptarem també — y es inútil dir que ab gratitut — tots els llibres que 'ls autors tingan á be enviarnos, y dels quals donarem compte en una secció especial bibliográfica, ab destino á la Biblioteca y saló de lectura del *Centre Catalá de París*.

* * *

Per falta d' espay, no dirém sino algunas paraulas á propósit de nostra vetllada corresponent al mes d' Abril corrent, diada de Pascua. Comensém per dir que va esser particularment concorreguda, més si cab que las precedentas. El saló de que disposa el *Centre* comensa á esser ja esquifit pera contenir tant de bé de Deu, com sol dirse.

De la part lliteraria s' en encarregaren els senyors Vinardell, Ribas y Nogué, essent com sempre molt aplaudits en la lectura de las respectivas composicions. — La part musical estigué ben rumplerta, havent cantat ab molt de gust y sentiment, acompanyadas respectivament al piano: la senyoreta Vinardell (Consuelo); la Sra. Tabanelli, profesora de cant molt estimada en la bona societat parisensa; que per primera volta ens honrava ab la seva collaboració artística juntament ab la seva filla, y la senyoreta Camps; no cal dir que totas tres foren aplaudidas ab gran y merescut entusiasme, com ho fou també la senyoreta Tabanelli, que tocá ab gran maestria, al piano, una pessa escullida del repertori clássich. Com sempre, el Sr. Balmaña (Joseph Maria) va constituir el *clou* de la vetllada, fentnos sentir tres humorísticas y chispejants cançons (*couplets*) del seu inagotable y típich repertori. (Y entre paréntesis: ¿quán será, senyor Balmaña, que 's decidirá á publicar eixas cançons, verdadera *coqueluche* dels aficionats de nostre *Centre*?)

A tots els que prengueren part en la vetllada se 'ls hi distribuiren ous de Pascua, y bombóns á totas las senyoras de la concurrència. Y després vingué el ball, el qual, comensat á las 11 y $\frac{1}{2}$, no va terminar fins á las 3 de la matinada. Las parellas que 's varen entregar infatigablement á n' aquesta ex-

pansió varen esser moltas, de tal manera, que 'l saló resultava migrat en excés, pera contentar á tothom. Tots varem sorti encantats de la vetllada de Pascua y fent vots pera que prontament la Societat — que 's va engrandint més cada dia, malgrat els envidiosos y malévolos ab que ja compta — pugua transportar els seus penats á un local propi y més espayós que siga digne d' ella y del bon nom de la patria qual representació ostenta.

* * *

En Joseph Puiggari ha mort. Es un altre dels que sobreviuen á las sevas obras. La historia de nostre terror catalá, y particularment la ciutat de Barcelona, li deuen molt, y algunas de las sevas crónicas son una perfecció tant per l' esperit crítich que 'ls informa com per documentació clara y precisa.

Nosaltres no som exclusivistas, empro no podem menys de dir que 'ns dol y ens ha fet molta pena que l' home que durant la major part de la seva vida es dedicá á escriure pera la historia de Catalunya, hagi tingut, al despedirse del mon, l' extranya idea de llegar una part dels papers mes importants que guardava, y que sols á Catalunya es referían, á una Institució de Madrid, á l' Academia de San Fernando. ¿Per qué á Madrid y nó al Archiu histórich de Barcelona?

* * *

El nostre estimat consoci y amich Ignasi Cos, fill de Figueras, establert fa poch temps á París com á perruquer ab una excelenta clientela, ha contret matrimoni ab una estimable senyoreta parisensa, y desde el dia 9 del mes de Mars pròxim passat es troba fruint la seva lluna de mel... Que siga enhorabona, y que per molts anys pugua disfrutar la felicitat que de tot cor li desitjém, aixís com á sa simpática parella.

* * *

BUTLLETI DE LA SOCIETAT: Ab motiu de la dimissió presentada pèl vis-president del *Centre*, Lincoln Durán, avuy establert á Sabadell, la Societat es reuní en junta general y va elegir pera reemplaçar-lo en dit càrrech al soci n' Artur Arnalich, el qui començá á exercir el seu càrrech el dia 15 del mes de Mars pròxim passat.

IGNOTUS